

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

45. Quando puer est absolvendus in articulo mortis? Et quid est
faciendum, quando æquè dubitatur, puerum habere usum rationis, & non
habere? Ex part. 5. tract. 3. res. 68.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Ref. 202. §. ult. & melius in c. 9. tr. 7. Ref. 127. si gaucet in §. Verum, ad medium, & vers. nam absolutus.

neri ad comparandum, nec posse illi id onus imponi, quia Bulla aliquod ei privilegium donat distinctum ab his, quae habet in ipso mortis articulo, alioquin quae gratia donatur per Bullam; sed in eo articulo nulla alia gratia donari potest, nisi obligatione comparandi solvi, quia absolutio directa jam ei erat licita ipso mortis articulo: ergo solvitur onere comparandi, quod si in mortis articulo fuit absolutus cum onere comparandi, quia non habebat Bullam, potest ea habita iterum absolvi in eodem, vel alio mortis articulo, & eo onere solvi.

RESOL. XLV.

Quando puer est absolvendus in articulo mortis?

Et quid faciendum; quando aequè dubitatur puerum habere usum rationis, & non habere? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 68.

Sup. hoc supra cursum in Ref. 2. ad lin. 3. & lege doctrinam aliarum Ref. ejus primae not. quamvis non sint pro articulo mortis.

§. 1. **P**ost septennium completum absolvendus est puer saltem sub conditione, nisi constet non habere usum rationis maxime in articulo mortis, quia stat pro illo juris praesumptio de usu rationis. Ita Zambranus de sacram. Pœnit. cap. 4. dub. 3. n. 4. ubi numer. 8. asserit, quod si aequa sit pro utraque parte probabilitas, quia Confessarius aequè sentit puerum habere usum rationis, & non habere, si tamen talis puer fateatur peccatum veniale, vel mortale, absolvendus est necessitatio sub conditione in articulo mortis. Ita Barth. de Medina, & multi viri docti. Probat, quia hæc pars est tutior, cum certum sit damnandum esse puerum si in peccato mortali discedat, in quo potest esse, licet illud non cognoscat, & irreverentia sacramenti tollatur conditione apposita. Ergo, &c. vide etiam Chapeavillam de sacram. Pœnit. quest. 14. per totam. Turreblancam in pract. juris spirit. lib. 14. cap. 6. num. 59.

RESOL. XLVI.

An quando multis imminet periculum vite, ut fit in naufragio, peste, bello, &c. tunc singuli breviter possint dicere aliqua peccata, & sic absolvi?

Imo in dicto casu, an Confessarius ex Charitate, ut alius subvenire possit, & similiter ipse pœnitens, qui viderit aliorum periculum, teneatur non perficere confessionem?

Et an in dicto casu possint simul, quando imminens periculum aliud non permitteret, ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi, unica absolutione, & forma? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Refol. 41. aliàs 43.

Sup. contentis in his tribus primis §§. hujus Ref. in Ref. 7. post seq. & supra in tr. 3. Ref. 123. §. 1. vers. Tertio, & infra in tr. 8. Refol. 38. in principio.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Navarrus de pœnit. & rem. lib. 5. c. 13. n. 2. sed ut verum fateatur, bonus iste senex fuit non parum moribundis infensus, nam illis, etiam denegavit absolutionem per nutus, & signa.

2. Dicendum est igitur, posse confessarium in supradicto casu, pœnitentes absolvere, non audiendo omnia peccata. Ita docet Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 9. n. 74. Joan. de la Cruz in direct. p. 2. de sacram. Pœnit. q. 3. dub. 5. concl. 3. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 9. dub. 33. n. 6. ubi sic asserit: [El Confessor que confessa, los que estan en tormenta basta, que oyga dos, o quatro pecados à cada uno, y assi los absuelva, si no puede oyrlos enteramente. La razon es, porque puede uno callar el pecado, por el daño temporal, que se sigue a otro luego mejor podra por el peligro

espiritual de los otros, que si no es assi no se pueden confesar.]

3. Sed plus addit Vasquez (attendat Lector) in 3. Sup. hoc in p. tom. 4. q. 95. dub. 2. art. 2. n. 2. nempe quod in tali casu, tenetur Sacerdos ex charitate, ut aliis subvenire possit; confessionem non perficere; imò si ipse non vellet, quia forsitan scrupulo detineretur, aut alia de causa, pœnitens, qui videret aliorum periculum, potest non perficere confessionem, imò tenetur, & ratio est, quia teneretur aliis succurrere, nec detinere sacerdotem. Ita Vasquez.

4. Notandum est etiam, quod quando imminens periculum, aliud non permitteret, possent omnes simul ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi unica forma. Ita Coninch ubi supra, & Doctores, quos citat & sequitur Fagundez de precepto Eccles. tract. 2. lib. 2. cap. 3. n. 11. Restat modò respondere ad argumentum contrariae sententiae. Dico igitur talem confessionem esse integram formaliter, sed non materialiter.

RESOL. XLVII.

An cum periculum vite imminet, ut in naufragio, peste, bello, &c. tunc possint simul dicere aliqua peccata, & simul omnes absolvi? Et an in tali casu supradicti teneantur publice, vel per interpretem confiteri, cum remedium habeant Contritionis?

Et quid, quando probabiliter dubitant se veram contritionem habere?

Et an sufficiat in dicto casu, ut omnes simul signo aliquo, v.g. ut genuflexione significent se peccasse, & ita possint à Confessario simul absolvi? Ex part. 5. tract. 3. Refol. 71.

§. 1. **N**egativam sententiam docent aliqui apud Villalobos in sum. tom. 1. tr. 9. diff. 33. num. 6. ubi sic ait: [Manuel Rodriguez y Navarrotienen lo contrario desta resolucion, y dicen, que es necessario confesar enteramente los que pudiere, aunque los damas se queden por confesar. El fundamento desta opinion es, porque deve el Confessor hazer entero juuyzo, loqual no podrá dexar por respecto de los otros por un principio comun, que dize: Non sunt faciendae mala, ut inde eveniant bona.]

2. Sed ipse ibi merito respondet affirmative, & sic docet Philippus de la Cruz in Norte de Confessores tract. 1. §. 1. ubi sic ait: [Afe de saber, que en ninguna ocasion hade oyr de confession à muchos juntos, ni absolverlos, solo en un caso, como quando ay peligro de muerte en guerra, y naufragio que entonces bien puede absolver à muchos.] Ita ille, & Layman lib. 5. tract. 6. cap. 13. num. 5. Zambranus de sacram. Pœnitent. cap. 4. dub. 6. num. 14. Valboa in lect. Sahmar. tom. 1. cap. omnis. &c. num. 37. Cælestinus in compen. Theolog. moral. tract. 1. cap. 10. c. 4. in fine. Henriquez lib. 2. de pœnit. cap. 12. num. 3. Sotus in 4. distinct. 18. q. 2. art. 5. Angelus ver. Confessio 1. num. 18. & alij.

3. Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 4. dub. 3. Coninch de Sacram. disput. 5. dub. 10. & alij putant in tali casu supradictos non teneri publicè confiteri, cum remedium habeant contritionis, sed posse id facere si volunt, & tunc solum dimidiatur confessio materialiter ex justa causa, non autem formaliter, quia intentio illorum erat omnia confiteri si possent. Verum an teneantur ita publicè confiteri, quando sciunt, aut dubitant probabiliter se veram contritionem habere, est dubium. Multi absolutè dicunt neminem teneri publicè, aut per interpretem confiteri, sed non loquuntur speciatim de articulo mortis, & pro hoc casu